O93, f. 14va; V630, f. 37va; N442, f. 36rb; I83, f. 77va; VD38, f. 70ra; SG670, p. 138b; P9629, f. 11v; Bcan4, f. 65r; E97, f. 40ra; P102; BII13, f. 64vb; S105, f. 55r

[a]CUIUS[b] SUPRA AFRIS[c] DIRECTA DE CAUSIS INFRA NOTATIS.

Bcan4: VII

P102; BII13: VII Quod oporteat episcopos unanimes esse et in recta fide et in sacramentis divinis non discrepare neque fratribus velle nocere et ut cadant minime decertare

<I83, f. 77vb> [H. 7] Victor[d] Romanae ecclesiae[e] urbis archiepiscopus[f] universis episcopis per Africam[g] constitutis in domino salutem.

Semper enim in aeterno consilio dei mansit humani[h] generis incommutabiliter[i] praeordinata[j] reparatio[k], <BII13, f. 65r> sed ordo[l] rerum per dominum nostrum[m] Iesum Christum temporaliter gerendarum[n] dispositione[o] [p] verbi divini sumpsit exordium. Quapropter[q] oportet vos, fratres[r], unanimes[s] esse et[t] adminiculum[u] vicissim[v] <VD38, f. 70rb> ferre[w], in

---

5 a *In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet* | b *Überschrift*] EPISTOLA VICTORIS PAPAE DE CONCORDIA ET UNANIMITATE SERVANDA *SG670;* Epistola secunda (secunda victoris] victoris eiusdem *P102*) victoris papae *P102; BII13; Überschrift fehlt S105* | c africis *E97* **11** d *am Rande* Epistola cuius supra afris directa *VD38* | e ecclesiae] ecclesię et *VD38; SG670; P102; BII13; S105* **12** f archiepiscopis *S105* | g afrigam *VD38* **14** h humani generis] humano generi *korr. aus* humano generis *V630* **15** i imcommutabiliter] incommutabiliter vel *korr. aus* incommutabiliter *O93;* incommutabiliter *korr. aus* commutabiliter *VD38;* commutabiliter *P102; BII13* | j *am Rande* praedestinata *VD38* | k *am Rande* recuperatio *VD38* **16** l *am Rande* dispositio *VD38* **17** m nostrum *fehlt SG670; S105* | n *am Rande* agendarum *VD38* **18** o *interlinear* vel dispensatione *E97* | p dispositione *korr. aus* dispositioni *P9629* **19** q Quapropter *korr. aus* Quia propter *S105* | r fratres] fratres ut *I83; Bcan4* | s *am Rande* concordes *VD38* | t et *fehlt Bcan4* **20** u *am Rande* auxilium *VD38* | v *am Rande* invicem *VD38* | w *am Rande* tribuere *VD38*

---

2. Victor-Brief,12 per…Africam] sec. c. 1. vit. Vict. in libr. pontif. („Victor natione Afer"). **14–18** Semper…exordium] Leon M ep. 16 c. 2 (1, 71)

Coll. Ans. ded. 1. II,126 (**14–38** Semper…dubitetis)
Polycarpus 1. IV,14,4 (**27–38** Perlatum…dubitetis)
Slg. in drei Büchern 1. III,21,5 (**27–38** Perlatum…dubitetis)
Gratian 1. D. XC, c. 12 (**27–38** Perlatum…dubitetis)

recta ergo[x] fide et in sacramentis divinis non discrepare[y], sed concordes esse, quia licet pauci sitis malorum comparatione, si tamen concordes fueritis, facile auxiliante domino vestros insidiatores superabitis. Si vero discordes, quod absit, fueritis, non superabitis, sed superabimini.

Perlatum est enim ad <SG670, p. 139a> sedem apostolicam aliquos vestrum <E97, f. 40rb> nocere fratres[z] velle[a] et[b] [c], ut cadant, decertare, similiter in sacramentis <N442, f. 36va> discrepare[d], et ob id contentiones et[e] aemulationes[f] inter vos fieri. <P9629, f. 12r> A quibus dissen[sionibus vos avertere et in his omnibus concordare et opem ferre vicissim[g] mandamus.] Nam si hoc agere cito[h] neglexeritis et[i] vicissim re[conciliari[j] <V630, f. 37vb> non studueritis[k], ab <I83, f. 78ra> apostolicae sedis et totius ecclesiae com]munione vos pellere[l] [m] non dubitetis.

Nec attenditis, carissimi, qualiter dominus tales[n] per [Isaiam prophetam comminatus[o] est dicens: Dominus e]nim locutus[p] est verbum hoc: Luxit et defluxit[q] [r] terra[s] et infirmata[t] est, deflu[xit[u] orbis[v],] infirmata est <VD38, f. 70va> [altitudo[w]] populi[x] terrae, et terra[y]

---

21 x vero *E97* **22** y *am Rande* dissentire *VD38* **29** z fratribus *P102* | a velle et *korr. aus* velle *SG670* | b et *fehlt S105* | c et ut] aut *P102* **30** d discrepari *I83; Bcan4* **31** e et *fehlt SG670; S105* | f *am Rande* insidias *VD38* **33** g vicissim *korr. aus* vissim *P102* **34** h ita *P9629* | i et] et in *N442* **35** j *am Rande* ad concordiam revocari *VD38* **36** k studueritis ab *korr. aus* studueritis *P102* **37** l *am Rande* expelli *VD38* | m pelli *VD38; E97; P102; BII13;* pelli *korr. aus* pellere *Bcan4* **39** n tales *fehlt V630;* talibus *VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105* **40** o *am Rande* terruit minis *VD38* **41** p locutum *Bcan4* | q *am Rande* liquefacta est *VD38* | r defluxit] defluxit vobis *korr. aus* defluxit *P9629;* defluxit vos *S105* **42** s terram *I83* | t infimata *S105* | u defluxit orbis infirmata est *fehlt SG670; S105* | v orbis infirmata est *korr. aus* orbis *P102* **43** w altitudo *fehlt, am Rande* r *E97* | x *am Rande* r *E97* | y terram *P102*

22–25 sed… superabitis] cf. Alex. 13, Fel II. pp. 11. **40–66** Dominus… Israel] Ies XXIV. 3-15.

---

2. Victor-Brief,27 enim] *fehlt* PG_1; $3L_1$; DG_1 **29** fratres] fratribus $3L_1$ **37** pellere] pelli PG_1; $3L_1$; DG_1

interfecta[z] est ab[a] habitatoribus[b] suis, quia transgressi[c] sunt leges, mutaverunt[d] ius[e], [dissipaverunt <BII13, f. 65rb> foedus[f] [g] sempiternum.] Propter hoc maledictio vorabit terram. Et peccabunt <Bcan4, f. 65v> habitatores <SG670, p. 139b> eius, ideoque insanient[h] cultores eius et relinquentur[i] omnes[j] pauci. Luxit vindemia, infirmata[k] est vitis, ingemuerunt omnes[l] [m], qui laetabantur[n] corde, cessavit gaudium tympanorum, quievit sonitus[o] laetantium, conticuit[p] dulcedo cytharae[q] cum[r] cantico, non bibent vinum, amara[s] erit potio bibentibus illam[t], attrita[u] est civitas vanitatis, clausa est omnis domus[v] nullo introeunte. Clamor erit super vino in plateis, deserta est omnis laetitia[w], translatum est gaudium terrae, relicta est in urbe solitudo et calamitas[x] opprimet[y] <S105, f. 55v> portas, quia haec erunt[z] in medio terrae, in medio populorum, quomodo, si paucae olivae, quae remanserunt[a], <I83, f. 78rb> excutiantur ex olea, et racemi[b], cum[c] fuerit finita vindemia. Hi levabunt vocem suam <VD38, f. 70vb> atque laudabunt, cum glorificatus fuerit dominus, hinnient[d] de mari. Propter hoc[e] in doctrinis glorificate dominum et in insulis[f] maris[g] nomen domini dei

---

44 z interfecta *korr. aus* infecta *P9629* | a cum *SG670; S105* | b habitatoribus *korr. aus* habitoribus *O93* | c transgressi *korr. aus* trangressi *BII13* **45** d mutaverunt *korr. aus* maturaverunt *SG670* e *am Rande* statum legis *VD38* **46** f *am Rande* pactum *VD38* | g foedus *korr. aus* foedus in *V630* **48** h *am Rande* furient amentes erunt *VD38* **49** i reliquentur *BII13* | j homines *P9629; N442; E97;* homines *korr. aus* omnes *SG670* **50** k infirmata est *korr. aus* infirmata est infirmata est *P9629* | l omnes *fehlt SG670; S105* | m omnes qui] omnesque *VD38* **51** n laetabantur *korr. aus* laetabuntur *V630;* laetabuntur *O93; I83; S105* **52** o sonus *I83; SG670; Bcan4; S105* | p *am Rande* tacuit siluit *VD38* | q cytharę cum *korr. aus* cytharę *SG670* **53** r cum *fehlt O93; S105* | s amarata *VD38* **54** t illam *korr. aus* aillam *SG670* | u *am Rande* adnullata est *VD38* **55** v domus nullo introeunte. Clamor erit super vino in plateis, deserta est omnis *fehlt I83; SG670; S105;* domus nullo introeunte. Clamor erit super vino in plateis, deserta est omnis laetitia *korr. aus* domus *Bcan4* **56** w laetitia] laetitia et *I83; SG670; Bcan4; S105* **58** x *am Rande* miseria *VD38* | y opprimit *BII13* **59** z erit *V630* **60** a remanserunt *korr. aus* remanserunt et *P9629* **61** b racemi *korr. aus* racemis *N442;* racemi *korr. aus* rami *Bcan4* | c tum *Bcan4* **64** d *am Rande* sonabunt *VD38* | e haec *I83; SG670; Bcan4; S105* **65** f insulis maris *korr. aus insulis Bcan4* | g maris *fehlt P9629; I83; SG670; S105*

Israel.

Et dominus in oratione, quam discipulos <SG670, p. 140a> suos docuit orare, ait: Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum. In bonis et iustis hominibus[h] sanctificatur nomen domini et in malis blasphematur. Et ipsa per se veritas ait: Si offers[i] munus tuum ad altare et recordatus fueris, quia frater tuus <BII13, f. 65va> habet aliquid adversum te, relinque ibi munus <E97, f. 40va> tuum[j] ante altare et vade prius reconciliari[k] fratri tuo, <O93, f. 14vb> et postea offeras[l] munus tuum.

Nulli[m] vero liceat doctrinam evangelicam deserere et sacerdotali honore[n] gaudere.

Data Kal. Septembris[o] Laterano et Rufino vv. cc. conss.

O93, f. 14vb; V630, f. 37vb; N442, f. 37va; I83, f. 78rb; VD38, f. 70vb; SG670, p. 140a; P9629, f. 12r; Bcan4, f. 65v; E97, f. 40vb; P102; BII13, f. 65va; S105, f. 55v

---

70 h hominibus *korr. aus* omnibus *S105* **71** i offes *P9629;* offeres *Bcan4; BII13* **74** j tuum ante altare et vade prius reconciliari fratri tuo, et postea offeres munus tuum] tuum ante altare et vade prius reconciliari fratri tuo et postea offeras munus tuum *korr. aus* tuum *E97* **75** k reconciliare *O93; N442; BII13* **76** l offeres *N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **77** m Nullis *SG670; S105* **78** n honore gaudere *korr. aus* honore *P9629* **79** o feb. *I83; Bcan4*

68–69 Pater…tuum] Matth. VI. 9. **71–76** Si…tuum] Matth. V 23 24. **77–78** Nulli…gaudere] Leon. M ep. 83. c. 2 (1, 1047). Cf. Ioann. III. pp ep. **79–80** Data…conss] Not. cons. des. ex c. 1. vit. Vict. in libr. pontif.